

Lekcja 1

Temat (1g. lub 2g.): Graj w kolory! O związkach frazeologicznych.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- poprawnie wskazuje frazeologizmy w tekście
- wyjaśnia znaczenie określonych związków wyrazowych i poprawnie je zastosuje
- wyszukuje potrzebne informacje w Internecie
- współpracuje z innymi
- wyjaśnia: fraza, przysłowie, zwrot, wyrażenie, mitologizm, biblizm.

Środki dydaktyczne:

- komputer z dostępem do Internetu
- karta pracy (ćwiczenia dla uczniów)

I Przypomnij definicje i klasyfikację związków frazeologicznych. Wyjaśnij: związek frazeologiczny; związek **stały, łączliwy, luźny, fraza, wyrażenie, zwrot**.

Podstawowe informacje o związkach frazeologicznych - materiał w postaci prezentacji multimedialnej dla klasy VI może pomóc w wykonaniu tego zadania:

<http://www.orpeg.pl/images/Upload/zasoby/jp/sp/klasa6/4.%20Zwiazki%20frazologiczne.pdf>

Informacje dla bardziej wymagających humanistów: <https://frazologia.pl>

II Przypomnij, skąd pochodzą frazeologizmy. Wykorzystaj wiadomości z Poradni Językowej PWN.

<https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/geneza-frazologizmow;14648.html>

III Wykonaj ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wykorzystując mitologię Parandowskiego uzupełnij tabelę.

związek frazeologiczny	mit	Znaczenie metaforyczne
Róg obfitości		
Puszka Pandory		
Nić Ariadny		
Jabłko niezgody		
Ikarowy lot		
Przeciąć węzeł gordyjski		
Czapka niewidka		
Chimeryczny charakter		
Woda letejska		

Paniczny strach		
Pięta Achillesa		
Pyrrusowe zwycięstwo		
Pole Elizejskie		
Męki Tantalą		
Paniczny strach		
Powrót do Itaki		
Olimpijski spokój		
Olimpijski spokój		
Wyprawa po złote runo		
Stajnia Augiasza		
Szyfowa praca		
Wpaść w objęcia Morfeusza		
Koń trojański		
Drakońskie prawa		
Tytaniczna praca		
Ośle uszy		

Ćwiczenie 2

Napisz tekst złożony z 10 zdań, w którym zastosuje przynajmniej 15 związków frazeologicznych pochodzenia mitologicznego spośród podanych wyżej.

Ćwiczenie 3

O jakim człowieku powiesz:

że klepie biedę
 że ma fantazję ułańską
 że ma rubensowskie kształty
 że ma słomiany zapal
 że kupił kota w worku
 że robi do kogoś słodkie oczy
 że nie usłyszał od niego nigdy złego słowa
 że pisze jak kura pazurem
 że lubi mieszać ludzi z błotem
 że został obsmarowany w gazetach
 że kupił sobie biedę
 że jest opoka dla rodziny
 że jest pantoflem
 że gada na wiatr

Ćwiczenie 4

Z podanego tekstu, który jest fragmentem sztuki *Walizka* Małgorzaty Sikorskiej-Miszcuk, wypisz wszystkie związki frazeologiczne z rzeczownikiem **prawda**. Wyśnij te związki i je sklasyfikuj (zbuduj słownik). Skorzystaj ze strony <http://www.wsjp.pl>

AUTOMATYCZNA SEKRETARKA Tu automatyczna sekretarka Fransua Żako. Nie ma go w domu, ponieważ wyruszyło muzeum, nie wiedząc po co i dlaczego, chociaż głos wewnętrzny podpowiada mu, że w poszukiwaniu Prawdy. Fransua Żako od dawna tęskni za Prawdą, tęskni jak dziecko. Nikt z was nie wie, drodzy przyjaciele, jak bardzo ta Prawda jest mu droga. Wiem, że dzwonicie do niego w innej sprawie, ale Prawda, kiedy już się do niej dotrze, to jest.

(<http://www.hypatia.pl/web/pageFiles/attachments/217/sikorska-miszczuk-walizka-9-2008.pdf>;
dostęp: 17 III 2020, godz. 13.30.)

Ćwiczenie 5

Uzupełnij:

Kto pierwszy ten.....

Co ma piernik do.....

Nie chwal przed zachodem słońca.

Nie czyń, co tobie nie mile.

Kto pod kim kopie, ten sam w nie

Kto, ten nie błądzi.

Kto rano wstaje, temu Pan Bóg

Trafiła.....na kamień

Co, to obyczaj.

Kto mieczem wojuje, ten od ginie.

Ćwiczenie 6

Narysuj komiks będący ilustracją/ objaśnieniem wybranego przysłowia:

Zgoda buduje, niezgoda rujnuje.

Z dużej chmury mały deszcz.

Jedna jaskółka wiosny nie czyni.

Czuć się jak ryba w wodzie.

Aksamity, atłasy sławy nie czynią.

Inne materiały dotyczące tematu:

- charakterystyka związków frazeologicznych szczególnie związanych z mitologią
<https://epodreczniki.pl/a/zwiazki-frazeologiczne-cz-1/D19XNdSpO>
- prezentacja podstawowych informacji i przykładów związków frazeologicznych
<http://scholaris.pl/zasob/60580>